

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 8 ՄԼՃ.
Պատուագ 10 ՄԼՃ.
Վերցման համար Կ. Պոլսոյ 4 ՄԼՃ.
Պատուագ 5 ՄԼՃ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 60 փր.
Հանձնարման ամիսը մէկ անգամի հա-
մար 3 շաբաթ, երկու անգամի հա-
մար 2 շաբաթ, աւելի անգամներու
համար զատ սահարկութիւն կը լինի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 9 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Անգղիոյ խորհրդարանին բաց-
ման առթիւ թագուհւոյն բանախո-
սութիւնն ամիսոյ 7/19ին կարդացուե-
ցաւ:

Թագուհին ինչպէս որ միշտ սո-
վորութիւնն է՝ կը յայտարարէ թէ օ-
տար տէրութեանց հետ ունեցած
յարաբերութիւնները խիստ բարե-
կամական են, և կը յաւելու թէ Եւ-
րոպոյ խաղաղութիւնն հաստատ պա-
հելու և ազգաց մէջ հաստատեալ
դաշնագրութիւններն հաւատարմու-
թեամբ պահպանել տարու համար
իւր ազդեցութիւնը դործածելէ չը
պիտի վերադառնայ:

Եւրոպայի զուգահեռ Ռուսիոյ
Մարիամ մեծ դքսուհւոյն հետ ա-
մուսնութիւնը Ռուսական և Անգլի-
ական տէրութեանց մէջ բարեկա-
մութեան գրաւական մ'է՛ ըսաւ:

Թագուհին կը յաւելայ որ Ալանսի
թագաւորին հետ բացուած բանակ-
ցութիւնները լաւագոյն վիճակ մը
պիտի արտադրեն Աֆրիկէի արեւմու-
տեան ծովափանց վրայ և ջերմ դո-
վետներ կուտայ այս արշաւանաց
մէջ դործածուած ցամաքային և ծո-
վային զորաց, որք արագ յաջողու-
թեամբ պատերազմն ի գլուխ հա-
նէցին:

Պէնկալոյի սովին վրայ մեծ ցաւ
կը յայտնէ: Հնդկաստանի կուսա-
կալին հրաման զրկել է որ սովասան
ժողովրդեան տառապանքը մեղմա-
ցնելու համար բան չ'անայ:

Ի վերջոյ կը ծանուցանէ թէ հո-
գային սեփականութեանց փոխանցու-
թեան օրէնքը պարզելու, անցեալ
տարի կատարուած դատաստանական
կարգադրութիւնն իրականացի մէջ
ալ դործագրելու, և դործուողաց ու
վարդեաներու յարաբերութեանց վե-
րաբերեալ օրինաց դործադրութեան
արդիւնքը քննելու համար յանձնա-
ժողով մը կարգուել միջոցներ պիտի
առաջարկուին ներկայ տարուոյ մէջ:
Ասիոյ զատ ընկերաց փառաւանս օ-
րէնքը չ'ափաւորող արամիւրութիւն
ներ պիտի առաջարկուին և փոխա-
դարձ օգնութեանց վերաբերեալ օ-
րինաց վրայ խորհրդարանին ուշադ-
րութիւնը պիտի հրաւիրուի:

Հեռագիրն անցեալ շաբթու լուր
բերած էր թէ Պոմպոյի մէջ մահմե-
տական և կրօնապաշտք մեծ կռիւ
մ'ըրեր, և վերջիններէն բազմութիւ
մարդիկ մեռելու և վիրաւորուելու են:

Ահաւաստի կուրին պատճառն ու
պարագաները:

Կրօնապաշտ խմբագիր մը Մահ-
մեդի փարսց վրայ դիւր մը հրա-

տարակերով, մէջն այնպիսի պարա-
գաներ յիշած էր որ Մահմետական
ժողովրդոց դայիթակողութիւն կը
պատճառէր: Մոսկուայի ժամանակ-
ներ այսպիսի հրատարակութիւն մ'
անտես կ'անցնէր: Բայց այս դիւրքը
Մահմետական տեմին նախընթաց օրը
հրատարակուելով ուր Հնդկաստանի
Մահմետական կարգէ դուրս ջեր-
մեռանդութեամբ կը վառին, սառ-
տիկ դիւրքութիւն պատճառեց: Հե-
տեալեք Մահմետական տաւջին օրը
միջոցաւ Մահմետականաց խում-
բեր Պոմպոյի ամեն թաղերուն մէջ
կրակադաշտից վրայ յարձակելով,
անոնց տունները քանդեցին, կարու-
սիները ջարդուբարդ ըրին և ատու-
շանները կոխելով տաւրեցին:

Ռաթիկանութիւնը մինչև որ հա-
տաւ, չարիքը մեծ մասամբ կատար-
ւած էր, թէև լուրը կանխաւ տա-
րածուած: Անկարգութիւնն արդիւ-
րեցաւ, բայց քաղաքը քանի մ'օր
երկիւղի մէջ էր: Կրօնապաշտից տու-
ներէն զատ շատ ալ Հնդկաց տուններ
յարձակուած կը լինէին: այնպէս որ այն
միջոցին Պոմպոյ քաղաքը կրօնական
պատերազմի ստիպմաներուն մատնը-
ւած քաղաքի մը կերպարանք առած
էր:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 18 մարտ.

Թաղապետաց օրէնքին նկատմամբ
Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ: Հետեւ-
որ կատարութիւնը 62 ձայն աւելի
չ'անցաւ:

Լոնդրա 18 մարտ.

Եւրոպայի զուգահեռ Ռուսիոյ
արտ. այցելութիւնն տուն իւր մէջ
հասցնէ:

Պէրլին 18 մարտ.

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Փարիզ 18 մարտ.

Ահաւաստի թէ Մարք—Մահմետ
բաժանալը Չիլիքայի մէջ կատարուած
Պոմպոյի ետև ցոյցին իւր կարծածէն ա-
ւելի կարեւորութիւնը անտեսելով Պոմ-
պոյի ետևներէն հեռանալու և ազգային
ժողովը մէջ անոնց աջակցութեան հրա-
ժարելու դիտարկութիւն ունի:

Մատրիւ 19 մարտ.

Մեծ ճակատամարտ մը կ'սպասուի Պի-
պոսի տաճը:

Փարիզ 19 մարտ.

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Ահաւաստի թէ Մարք—Մահմետ
բաժանալը Չիլիքայի մէջ կատարուած
Պոմպոյի ետև ցոյցին իւր կարծածէն ա-
ւելի կարեւորութիւնը անտեսելով Պոմ-
պոյի ետևներէն հեռանալու և ազգային
ժողովը մէջ անոնց աջակցութեան հրա-
ժարելու դիտարկութիւն ունի:

Նախկին կարծիք մ'էր:

Փարիզ 19 մարտ.

Մարք—Մահմետ բաժանալը Չիլիքայի
մէջ կատարուած Պոմպոյի ետև ցոյցին
իւր կարծածէն աւելի կարեւորութիւնը
անտեսելով Պոմպոյի ետևներէն հեռա-
նալու և ազգային ժողովը մէջ անոնց
աջակցութեան հրաժարելու դիտարկու-
թիւն ունի:

Պոմպոյի ետև ցոյցին իւր կարծածէն
աւելի կարեւորութիւնը անտեսելով Պոմ-
պոյի ետևներէն հեռանալու և ազգային
ժողովը մէջ անոնց աջակցութեան հրա-
ժարելու դիտարկութիւն ունի:

Լոնդրա 20 մարտ.

Ռուսիոյ զուգահեռ Ռուսիոյ
արտ. այցելութիւնն տուն իւր մէջ
հասցնէ:

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Լոնդրա 19 մարտ.

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ:

Եւրոպայի զուգահեռ Ռուսիոյ
արտ. այցելութիւնն տուն իւր մէջ
հասցնէ:

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

Պ. Կամպիլ թիւսի պահանջած բացատրու-
թեանը Պ. Տը Պրոկըր արտ. պատասխան
տալի ետև, ժողովը 518ի դէմ 580 ձայ-
նով ինչորոց կարգին անցաւ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գաղա զապած լրագրաց ծանու
նալը իմացարկութեան վրա
Լրագրաց վերաբերեալ նամակ
կամ որ եւ իցէ գրութիւն իմացարկ
—Տնօրէնին պիտի ուղղուի: Պո-
լիս, Չիլիքի խան, Մոսկուի գրաւե-
նակը:

Ճամբու ծախքը չ'փճարուած է
մալ չ'ընդունուիր:

ԴՐՄԱՆԵՆ
ԵՒ ԼՈՒՆԵՏՐԱԿԱՆ

Հինգշաբթի և երեքշաբթի Օսմանեան
Բանաստեղծներէն Կէն փար չ'իջաւ, և պահ
մը մինչև 47/20ի ելաւ մեծագումար
գումանց պատճառաւ, բայց յետոյ
դարձեալ նահանջեց, և երեքշաբթի
կուն 47/11ի դողուեցաւ:

Լոնդրայէն թայմի մէջ ծանուցու-
մը կը հետագրեն որ կընէ թէ Մատը-
փաշան գալ շաբթու Լոնդրա կ'ուղա-
ւի, և կ'աւելցնէ թէ Մատըփաշան
Թուրքիոյ մէջ կատարուելիք դանձա-
յին բարեկարգութեանց նկատմամբ
վերջին արամիւրութիւններն ընելու
կուգայ, որք Օսմանեան փարսի ամրա-
ցնելու պահանջուած են: Մատըփա-
շային փարսի մէջ երկար մնալուն
մէջ պատճառն ալ 1873ի փոխառու-
թեան խնդրոյն լուծումն եղած է:
Վերջապէս թայմի կը հաստատուի թէ
1873ի փոխառութիւնը կ'ընդունուի
զօհացուցիչ պայմաններով պիտի օգ-
նեն Օսմանեան դանձուն:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԵՍԱՆԱԳ ՌԵՍՊՈՆԵ

8 մարտ. ուրախ իրիկուն	47.11
9 " շաբթու առաւօտ	46.38
Կէս օր	47.4
Կ. Պոլիս 8 մարտ.	
Սոսիէթէ ժէնեւայի բաժնիք Անդ. իւր. 6, 2	
« Փոխանակութեան »	3.30
Կ. Պոլսոյ Պանքային »	4.30
Քրէտի ժէնեւայի »	7.30
Քրէտի Օսթրիա-Թուրք »	3
Երկաթուղեաց հիւս. 300	108 1/2
Նոր »	43 1/2
Փոխ. 1863 »	306
» 1865 »	307
» 1869 »	276
» 1872 »	70
Փոխ. 1873 »	274
Թրամուէլ »	7.20

Օսմ. իւր

ԵՆՔԱՑ ԴՐՄԱՆ

8 ՄԱՐՏ

Անգլ. իւր. գուրու.	114.5
Նաթ. օսթրի.	88.5
Իմպերիալ իւր.	90
Գրք. ֆրանք »	51.20
Հինգշաբթի »	405
Պիլն »	423

ԱԶԳԱՅԻՆ

Օրագիր չարեքշաբթի օրը լուր
տուել էր թէ Աղթամարայ կաթո-
ղիկական խնդրոյն համար դուրս
ւած եկեղեցական համագումար ժո-
ղով երկուշաբթի առաւ նստին մէջ
վճռական կերպով որոշեց թէ Խո-
րիմեան սրբազան Համագումար ժո-
ղով մէջ իբրեւ դատաւոր բաղմուտ
իրաւունք կը կրուած է: և այս ո-
րոշումը տարէ յետոյ իւր դիւանին
յանձնէր է այս վճիռն յանուն եկե-
ղեցական համագումար ժողովոյ դը-

ըստ որ կերպիւ խորմեան սրբազանին հաղորդել :

Օրագրոյ այս առած լուրն ալ իր սովորաբար տուած ուրիշ լրոյց կարգէն է, այսինքն տուած է : Համապատասխան ժողովն ոչ տուած է այսպիսի վճիռ մը, ոչ ալ իր զիւանին ձեռք խորմեան սրբազանի հաղորդած :

Արդարեւ իզմիլեան Մատթէոս վարդապետն, այսպիսի խնդիր մը յուզեր է և քանի մ'եկեղեցականք ալ անոր ձայնակցեր են, բայց ժողովին մեծամասնութիւնը չընդունելով մերժեր է, Աւետարանին «անմեղն» ի ձէնը նախ նա ընկեցէն զքար խօսքին հետեւելով : սրովհետեւ եթէ ամբաստանեալ եկեղեցականները ժողովներէն մերժել հարկ ըլլայ, ո՛չ կրօնական ժողով կը ձնայ, ո՛չ եկեղեցական Համագումար ժողով : Կայ եպիսկոպոս մը կամ վարդապետ մը որ ամբաստանութենէն զերծ մընացած ըլլայ : Ինչո՞ւ Թաթեւոս սրբազան Ռոստոմովի առաջնորդութենէն զըլկիւնցաւ : ո՛չ ապաքէն վիճակին ժողովըդէն ամբաստանեալով, բայց և այնպէս կրօնական ժողովոյ ատենապետ է այսօրուան օրս : Նմանապէս միւս եպիսկոպոսունք և վարդապետք, որք առաջնորդութիւն ըրած կամ աղբային պայտօն վարած են : Միթէ նոյն խի իզմիլեան Մատթէոս վարդապետն հինգ վեց հազար ժողովուրդոց ստորագրութեամբ ամբաստանուած չէ : Ինչ գործ ունի ուրեւ մըն կրօնական և Համագումար ժողովոց մէջ :

Ինչ գործ ունին նաև Զոյիլեանք, Երեսօթեանական և այլ ժողովոց մէջ : Միթէ անոնք ալ հաղարար ժողովըդոց կողմէ ամբաստանեալ չեն :

Բայց Զոյիլեանք և անոնց խելակիցներն երկու չափ և երկու կշիռ ունին : Իրենց և կուսակիցներուն համար ուրիշ, այլոց համար ուրիշ իրենք ժողովըդէն կամբաստանուին իբրեւ խառնարար և իբրեւ մեքենայիչ, ինչպէս որ են իրօք, բայց քանի տեղ չեն դնել, կարհամարհեն իսկ ընդհակառակն՝ իրենց այլոց վրայ ըրած ամբաստանութիւնները, զբարբառութիւններն ու անուանարկութիւններն իբրեւ անուան պատգամ և իբրեւ վճիռ ընդունել տալ կուզեն :

Խորմեան Բ. Դրան հրամանաւ յանձնարարական աղարդիւն հետագիւր մը կը զարնէ առ կրօնապետաց պատրիարքն, և Զոյիլեանք ազադակ կը բառնան և գոռում դռնում հրապարակը կը լեցնեն խորմեանի դէմ : Իսկ իրենց կուսակից Նիկողոս եպիսկոպոսին Բ. Դրան հրամանաւ առ Գեր. Եղեանեան դարկած հեռագրին վրայ, որ անմիջական արգիւնք ունեցաւ, լուռ կը կենան, բնաւ ձայն չեն հաներ :

Նոյն Նիկողոս եպիսկոպոս՝ խորմեանի վրայ Մայր եկեղեցւոյ մէջ սխալմամբ գովարտելով խօսք, ձայն չեն հաներ, առանձին կերթան զենքը կը յոնդիմանեն և հաղարարական ձայններու բաժը սուտ հանելով ծածկելու կաշկաւան : Իսկ Ներսէս սրբազան՝ խորմեանի փոխադարձ այցելութեան դնացած, Պատրիարքարան եկած ատեն քաղաքավարութեամբ ոտքի վրայ ելած, յարգած, և կրօնական ժողովոյ արդմամբ համագումար ժողովոյ հրաւիրած ըլլալուն համար կը զայրանան, Գարութիոյ խորհրդարանը* ժողովներ կը

նեն, մեքենայութիւններ կը նիւթեն անոր դէմ, կ'ու թշնամանքներ կը հրատարակեն, և վերջապէս դայն կը հայածեն :

Ստուգիւ այս աստիճան անպատկառ լրբութիւն, այս աստիճան ժողովուրդէն ապուշի տեղ դնելու և աղբը խաղալիք ընելու յանդգնութիւն երբեք լուռած ու տեսնուած չէր :

Գումգաղուի մեծ և հայաշատ թաղը վերջին քանի մը տարւան մէջ պատահած հրդեհէնքէն մեծ մասամբ ամայացած ըլլալով, Մայր եկեղեցւոյն և հեռեւաբար վարժարանին հասցիներն ալ նոյն համեմատութեամբ նուազած և եկեղեցին պարտական ինկած է : Առկէց զատ եկեղեցւոյն այլ և այլ մասերը հինցած քայքայուած և նորոգութեան կարօտ եղած են :

Վերջին օրերս, յիշեալ թաղին խորհրդոյն անդամներէն մէկ քանին ալ հրաժարած կամ պակասած և ջատկի տօնին մօտենալուն պատճառաւ անոնց տեղ թագեցուց քուէովը նոր անձինք ընտրել տալու ժամանակ մընացած չըլլալով, վարդութիւնը թաղին պատուաւոր բնակիչներէն քանի մ'եկեղեցւոյն անձինք առժամանակեայ կերպիւ օգնական տուած թաղ. խորհրդին, որպէս զի յառաջիկայ Զատիկի տօնին օրերը եկեղեցւոյն պէտքերն ու գործերն ըստ արժանւոյն հաշուելին, և աղքատներն ալ միջնորդութենէն զուրկ չը մնան :

Օգնական անդամք, թաղ. խորհրդոյ միացեալ անդամաց հետ միբաժնութեամբ, եկեղեցւոյն նիւթական և դրամական վիճակը քննելով, կը տեսնեն որ խեղճ վիճակի մէջ է և դարմանն արտաքին կարգի ձեռքնառութեանց կարօտ ուստի բարեփոխ աղբայնոց օգնութեանց գիւմէն զատ ուրիշ միջոց չկրնալով գրտնել, առանց վարանելու կը գօտեորին, ճանաչող կընեն և կը յարկոյն առատաձեռն օգնութիւններ ձեռք բերել աշխու և վեհ սրտերէ :

Կեանքուն բարեբար մը, որ իր անունը ծածուկ պահել կուզէ, Զորածեան Կեանքաւար Սարգիս Եփէնտի (որ Թաղ. խորհրդոյ օգնականներէն մին է) միջնորդութեամբ եկեղեցւոյն մօտ և անոր տեղերուն վրայ քանի մը խանութներ շինուելու համար 300 իրա կը շնորհէ :

Ուրիշ աշխուստիւ բարեբար մ'ալ խորմեան և Ներսէս սրբազաններուն միջնորդութեամբ մայր եկեղեցւոյն հինցած մասերը՝ որ 30-60000 զըլէն աւելի ծախուց կը կարօտին, ձրիապէս շինել յանձն առնելով, անցեալ շաբթու ճարտարապետ զրկեր, և շինութեանց նիւթերն և ուրիշ ամեն պէտքը եղածը պատրաստել տալու ձեռնարկած էր :

Սիակայն այս շաբթու ցաւելով իմացանք թէ բարեբար Եփէնտին Զոյիլեան թերթերուն նոր ի նորոյ յարձակումներով Տեղապահ սրբազանը փակցնելուն վրայ վշտանալով շինութիւնը գաղթեցնել տուել է :

Լուսնուս նախելով, Թաղ. խորհուրդը չորեքշաբթի իրիկուն աղաչանայ նամակ մը գրել է խորմեան սրբազանին, որպէս զի բարեբարին երթալով միջնորդէ, սիրտն առնու և շինութեան գործն սկսելու հաճեցնէ :

Բանակցութեան արդիւնքը դեռ յայտնի չէ, երբոր իմանանք՝ կը հրապարակենք :

Այս դէպքն ալ յայտնի տալացոյց մ'է թէ Զոյիլեան խմբակին մեքենայութիւններն և անոնց բերան և

գործիք եզոյ լրագրաց յախուռն յարձակումները, ստուծիւնները, զըլկաբարութիւններն ու վատահամբաւութիւններն ո՛րչափ աղբաւոր և բարեբար սրտեր կը վիրաւորեն, ո՛րչափ պատուաւոր և պիտանի անձինք աղբայն գործերէ կը զգուցնեն, և ո՛րչափ ծանր միասուց պատճառ կը լլան :

Զոյիլեանց ուղածն ալ այս է, որպէս զի ապագային իրենց մնայ և իրենց կիրքն ու շահն անարգել յաղթեցնեն : Բայց աղբն ալ պիտի լուռ կենայ, պիտի հանդուրժէ, պիտի թողնու որ խուսի մը խառնալոյց և շահասէր անձինք աղբին անբարութիւնը շարունակ վրդովեն, սիրտերը շարունակ յուզման ու դըրդըռութեան մէջ պահեն, բարեկարգութիւնն ու յառաջդիմութիւնն արգելուեն, և վերջապէս աղբը թշուառութեան անդուռը գահաւորեն :

Լուր կը պաղար թէ երկու աղբայն մեծ ընտանիք, արգէն մերձաւոր խնամութեամբ իրարու աղբակտն, այս օրերս նոր խնամութիւն մ'ալ կ'ընելու վրայ կը բանակցին եղեր իրարու հետ :

Այս լուրը մեզ հաստատել չիբուր, որովհետեւ ոչ միայն եկեղեցական օրէնքներն և հետեւաբար Պատրիարքարանը չկրնար հաւանութիւն տալ այդպիսի խնամութեան մը, այլ և նոյն խի այն երկու ընտանիքն, որք մինչև այսօր իրենց բարեպաշտութեամբ և եկեղեցւոյ օրինաց հաւատարիմ պահպանութեամբ նըշանաւոր հանդիսացած են աղբին մէջ չենք յուսար որ օրինալիցութեան գալթիկներն օրինակ մը տալ յանձն առնուն :

Այս վատահամբաւ չենք ուղեր առ այժմ յիշեալ ընտանեաց անուանըն յայտնել ոչ ալ տակէց աւելի խօսիլ :

ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿ

Մեր աղբայն վիճակին յաւի կողմերը մեր աղբին այնչափ չեն զարներ, որովհետեւ մէջը գտնուելով օրքան զօր կրնան յանանք, ո՛րչափ հեռի երկիրներէ եկող ուղաւոր և գիտող աղբայնոց :

Վերջին ժամանակներս Տիլիսէն Կ. Պօլիս եկող ուսումնական աղբայն մը՝ մեր վիճակը հետաքրքրաբար գիտելով, հետեւեալ տեղեկութիւնները գրած է Տիլիսի Մեղու Հայաստանի լրագրին, տեղեկութիւններ, որք Թաթեւոյ Հայոց ամենէն մեծ կեդրոնն և ամենաւաղը ընտիր մասը կազմող Պօլսեցւոց խորին խորհրդածութեանց նիւթ կը մատակարարեն :

Կ. ՊՈԼՍՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ

Ինչպէս յայտնի է ձեզ, այս անգամի Պօլիս դուր երեք ամսուն մօտենում է : Թեպէտ չեմ մտաւել իմ խոստումս, որ պէտք էր գոնէ երկու շաբթի մի անգամ Թաթեւոյ Հայոց կամ Պօլիս աղբայն գործերի մասին տեղեկութիւն զրէն ձեզ, բայց ես խոստումս մինչև այսօր յետ մնալու պատճառներ ունեցայ, Մինչև է, որ ես սխալ կարծի էի թէ դիւրին էր՝ տեղեկութիւնք ձեռք բերել մի այսպիսի քաղաքում, որ համարվում է կենդրոն ինչպէս Թաթեւոյ կառավարութեան, նոյնպէս և Թաթեւոյ մեր Հայ աղբին, որ ասել է Հայաստանի եւ Հայ աղբի մեծագոյն մասին կառավարութեան կենդրոն ճանաչվելով և ի հարկ ըստ իմ ըմբռնման՝ կանոնաւոր յարաբերութիւն է պէտք էր ունենային դաւաւանները այստեղի հետ : Առում եմ սրտաւ էի կարծած, վստահ զի որչափ տալ

ները ելած գնացած էի, այսպէս ուղաւորութիւն և հետաքրքրութիւն տուած չէի ես այս բաներին : Այժմ խնամում եմ թէ ո՛րքան դժուար է եղել մի մարդու, որ գործ չիէ իրան՝ բան հասկանալի՝ ճիշդ մարիտն և ստոյգն : Թո՛ղ մի կողմը մընան գտնուեն : Նոյն խի գալարիւ և Պօլիս, որ այնպէս են՝ ինչպէս մեր Հայաւարան ու քաղաքը թիփիլիս, իւրեանց մէջը միայն մի անջրպետ ունին մի նեղ վիզ ծոցածովի, կամուրջով կապուած մէկ մէկի, դու տառ մեր կուր գետը լինէր էդ ծովի վիզը, և կամուրջը կամուրջ : մի այսքան մօտաւոր միջոցը կատարուած իրերը, տեղի ունեցած խօսք ու դէպքերը շատ սխալ և տարբեր պատմում են մարդիկ մէկ մէկի : Գրում են լրագրիները այսպիսով, և այս բանը համարեալ թէ Կ. Պօլսումը ամեն ազգի լըրագրիներին ու խօսակցիներին սովորական է ըլիլ բացառութեամբ, որը կարողանում են խախտ հասկանալ ու հրատարակել : Այս այսպէս լինելով, տարակուս չէ մնում, թէ դաւաւաններն եկած տեղեկութիւնքն էլ մի և նոյն աղբուկի մէջ երթում են Կ. Պօլսում, և մի և նոյն հում մը տալիս են ճաշակողներին, այսինքն է սուտ ու սխալ Պատճառն այս է, որ դաւաւանների մասին բան չեմ գրում այս անգամ, այլ միայն մի տեսութիւն անելու եմ մայրաքաղաքի Հայերի վերայ, և երկուստեքն եմ խնդրում, մի քիչ էլ երկար պէտք է անեն :

Տեղեկացած էք իմ ընկեր Պ. Կարապետից որ քսան օրուայ չափ խլիլի էի դնացած : մի ամիս հաղիւ կայ վերադարձն : Այնտեղ չէր այն էլ Հայերին սիրող և սիրելի Հայերի պատրիարքական աթոռումը : Կորան ցած էին ձգել Կ. Պօլիս Խորհրդատուն ու փորձաքննութիւնը : Կատարացած էր Պօլսը Հայերի մէջ գրտնուած անդամների լեզուաշարութիւնն : Կ. վերջապէս «Երկուսն ոչ ևս է պատրիարք Հայոց» իրան յետին ու խիստ սրբապատու հրաժարագիրը միայն տեսող հրապարակի վերայ : Ի հարկէ դուք էլ ընթերցաւ : Միայն սրտաւոչ չէ այն գրտածը, միայն հրաժարագիր չէ այն հրատարակուածը, այլ ինչպէս յայտնի է՝ մի վսեմ և խորին խոստով վրայք է ընդդէմ իրան շարախօսներին : մի աղբու հերքում է իրան վրայ գրած՝ բայց չընկալած ամբաստանութիւններն : մի համառօտ խորհրդաւոր բացատրութիւն է քաղաքական իրերին, մի աղիւ և աղբաւորական վեհանձն մարդու օրինակ է, ինչպէս ինքն ասում է, Աւետարանի հեղութեամբ խաղաղութեան համար զոհ տալու իրան՝ երկրի տուած փառքին ու աստիճանին տուէ : Կորին Սրբազնութեան հրաժարումը նոր մի ողբերգութիւն առթել է ժողովրդին : Այսպէս մի կարծեք թէ հեշտ կարողանում են մարտել Հայերի ոտն ուրաղներն այս ինքնահամ ըմբռնած սրտը : Ահա մեծ շարժում տեղի ունեցել է լրագրիների մէջ, բնական թաղերի մէջ, և Երկուստեքն ամբար : գաղափարական աշակերտներին, այն խաների և խաչվիների մէջ անդամ Հանրախօսութիւն, հանրաղբութիւն օրք օր ամում են այս մասին Հայ հասարակութեան մէջ, և եթէ հաստատութեամբ ընթանան այսպէս, նորանոր իրողութիւններ պէտք է տեսնենք այս խնդրի մասին խորմեանի անունով : Առաջի եթէ հաստատութեամբ ընթանան, այն իրաւունք ունիմ տարակուսելու Պօլսի մեր Հայ եղբայրների հաստատութեան, որը շատ և շատ անգամ բարի աղիւ, օգտակար և պատիւ բերող ողջ աշխուհներ ունեցել են, խորհուրդ յղացել են և գործերու սկսել են ու ձեռնարկել են, բայց համարեալ թէ նորանցից շատերը թափված փած կէս կտոր քցած են իրենց ետեւն ճանապարհների վերայ :

Մի քանի խօսք ասեմք Թաթեւոյ Հայոց Կաթմասաղրութեան վերայ, որ կառավարում է աղբայնի կեանքը : Զեմ ի մանում թէ ինչպէս համապատասխան ևս ասկաւին շատերը նոյն համագումարն ունին թէ օտարի ճանապարհով Հայերու կարողանում ենք յառաջ գնալ : Կ. այդ ճանապարհը այս կողմի Հայերն ընտրած էին Յրանախաղայն : Առումնարարը Գրտներէն, տունն ու դուրը նրանց սո-

* Այդ Գալարի խորհրդարանը Զոյիլեան մեքենայութեանց որը մ'եղած է : Վարդութեան պարագն է այդ որը ցորէնը : Դրան խմբ :

[Faint, illegible text]

